

เมืองฟ้าแดดสงยาง
โป่งลาวเลิศล้ำ
วัฒนธรรมผู้ไทย
ผ้าไหมแพรวา
ผาเสวยภูพาน
มหาธารลำปาว
ไถโนเสาร์สัตว์โลกล้านปี

กาฬสินธุ์

กาฬสินธุ์ เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน จากหลักฐานโบราณคดีบ่งบอกว่าเคยเป็นที่อยู่ของชนเผ่าละว้า ซึ่งมีความเจริญทางด้านอารยธรรมประมาณ 1,600 ปี จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เริ่มตั้งเป็นเมืองในสมัยกรุงศรีอยุธยาเมื่อ พ.ศ. 2338 โดยท้าวโสมพะมิตร ได้อพยพหลบภัยมาจากดินแดนฝั่งด้านซ้ายแม่น้ำโขง พร้อมไพร่พล และมาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมลำปาวเรียกว่า **"บ้านแก่งสำโรง"** แล้วได้นำเครื่องบรรณาการเข้าถวายสวามิภักดิ์ต่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ต่อมาได้รับพระราชทานตราโปรดเกล้า ยกฐานะบ้านแก่งสำโรงขึ้นเป็นเมือง และพระราชทานนามว่า **"เมืองกาฬสินธุ์"** เพราะอยู่ใกล้ลำน้ำทั้งสี่เรียกว่า **"น้ำคำ"** พร้อมทั้งพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมแต่งตั้งให้ท้าวโสมพะมิตร เป็น "พระยาชัยสุนทร" ครองเมืองกาฬสินธุ์เป็นคนแรก

กาฬสินธุ์อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 519 กิโลเมตร แบ่งการปกครองเป็น 14 อำเภอ 4 กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอยางตลาด อำเภอฆะสาม อำเภอสหัสขันธ์ อำเภอสว่างแดนดิน อำเภอภูผามาศ อำเภอคำชะโนด อำเภอท่าคันโท อำเภอเขาวง อำเภอห้วยเม็ก อำเภอคำม่วง อำเภอหนองกุงศรี อำเภอร่องคำ อำเภอห้วยผึ้ง อำเภอหนองนาคำ กิ่งอำเภอสามชัย กิ่งอำเภอดอนจาน และกิ่งอำเภอดงชัย มีเนื้อที่ทั้งหมด 6,946,748 ตารางกิโลเมตร ลักษณะภูมิประเทศตอนบนเป็นภูเขาตามแนวเทือกเขาภูพาน ตอนกลางเป็นเนินเขาตลับ ป่าโปร่ง

ทิศเหนือ	จดจังหวัดอุดรธานี และสกลนคร
ทิศใต้	จดจังหวัดร้อยเอ็ด และมหาสารคาม
ทิศตะวันออก	จดจังหวัดสกลนคร และมุกดาหาร
ทิศตะวันตก	จดจังหวัดมหาสารคาม, ขอนแก่น และอุดรธานี

การเดินทาง

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ ใช้เส้นทางกรุงเทพฯ-สระบุรี-นครราชสีมา (ทางหลวงหมายเลข 20) อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เลี้ยวขวาไปตามเส้นทางหลวงหมายเลข 23 และ 213 มหาสารคาม กาฬสินธุ์ (ทางหลวงหมายเลข 209)

ทางรถโดยสาร บริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) เปิดบริการเดินรถกรุงเทพฯ-กาฬสินธุ์ มีรถชมรมและรถปรับอากาศบริการทุกวัน **รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อสอบถามที่สถานีขนส่งสายตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิต 2) โทร. 02-6362941-49**

ทางเดินรถไฟ เดินทางจากกรุงเทพฯ- ถึงสถานีรถไฟขอนแก่น จากขอนแก่นต่อรถประจำทางกาฬสินธุ์อีก 78 กิโลเมตร สำหรับการเดินทางสู่จังหวัดขอนแก่นนั้น การรถไฟมีขบวนรถด่วนออกเวลา 20.45 น. รถดีเซลรางปรับอากาศออกเวลา 08.20 น. และ 20.00 น. **รายละเอียดเพิ่มเติมติดต่อสอบถามที่หน่วยบริการเดินทางการรถไฟแห่งประเทศไทย โทร. 02-6218701 หรือ สถานีรถไฟขอนแก่น โทร. 043-221112**

ทางเครื่องบิน ใช้เที่ยวบินกรุงเทพฯ-ขอนแก่น แล้วเดินทางโดยรถสู่จังหวัดกาฬสินธุ์ อีก 78 กิโลเมตร การบินไทยเปิดบริการทุกวัน ละ 3 เที่ยวบิน และสายการบินไทย แอร์เอเชีย มีบริการทุกวัน ละ 1 เที่ยวบิน หรือเดินทางจากกรุงเทพฯ-จังหวัดร้อยเอ็ด โดยสายการบิน พี บี แอร์ มีบริการทุกวัน พุธ, ศุกร์ และอาทิตย์ วันละ 1 เที่ยวบิน แล้วเดินทางโดยรถสู่จังหวัดกาฬสินธุ์ระยะทาง 57 กิโลเมตร **สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่**

- บริษัท การบินไทย จำกัด กรุงเทพฯ โทร. 02-5451000, 6951000
ขอนแก่น โทร. 043-227701-4
- บริษัท ไทยแอร์ เอเชีย กรุงเทพฯ โทร. 02-5159999
ขอนแก่น โทร. 043-247645-7
- บริษัท พี บี แอร์ กรุงเทพฯ โทร. 02-2610221-5
ร้อยเอ็ด โทร. 043-518572

การคมนาคม

ในตัวจังหวัดกาฬสินธุ์มีรถสามล้อถีบรับจ้าง รวมทั้งสามล้อเครื่อง (รถสกายลิบ) อยู่ทุกถนน และยังวิ่งรถโดยสารระหว่างตัวจังหวัดไปถึงอำเภอต่างๆ อีกด้วย

ระยะทางจากตัวจังหวัดไปอำเภอต่างๆ

อำเภอเมือง-อำเภอนาแก	13	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอยางตลาด	18	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-กิ่งอำเภอนาคู	26	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอสหัสขันธ์	30	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	32	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	39	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	40	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	42	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	48	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	60	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	62	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	79	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	81	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-กิ่งอำเภอนาคู	85	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-กิ่งอำเภอนาคู	88	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	99	กิโลเมตร
อำเภอเมือง-อำเภอนาคู	103	กิโลเมตร

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอเมือง

อนุสาวรีย์พระยาชัยสุนทร (ท้าวสุทโธมพิດ)

ตั้งอยู่หน้าทำการไปรษณีย์โพธารณ จังหวัดกาญจนบุรี เป็นอนุสาวรีย์หล่อด้วยสัมฤทธิ์ เพื่อกำจัดสิ่งชั่วร้าย ยับยั้งอาถรรพ์ มีอชราเอื้อมกอด มีอชราถือคบอาภุสสิทรี ท้าวสุทโธมพิດได้อพยพไพร่พลจากดินแดนฝั่งซ้ายแม่น้ำโขงมาตั้งบ้านเรือนอยู่ริมแม่น้ำในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ต่อมาได้รับการแต่งตั้งเป็นพระยาชัยสุนทรเจ้าเมืองกาญจนบุรีคนแรก ชาวท้าวสุทโธมพิດทุกคนได้สละทรัพย์สินก่อสร้างอนุสาวรีย์เพื่อเป็นการแสดงกตเวทิตาคุณต่อผู้ให้กำเนิดเมืองกาญจนบุรี

วัดกลาง (พระอารามหลวง)

เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปองค์ดำ มีพุทธลักษณะงดงาม หล่อด้วยสัมฤทธิ์มีสีดำและมีเขี้ยว 10 หัวเห็นเนื้อทองสัมฤทธิ์แต่ไม่ผ่านผิวของพระพุทธรูปองค์ดำดูจะศักดิ์สิทธิ์มาก หนักกว่า 20 ตัน ที่พระแท่นมีรอยจารึกเป็นอักษรไทยโบราณสร้างในสมัยพระเจ้าตากมราม เมืองธนบุรีซึ่ง พระยาชัยสุนทร (ท้าว) ได้เข้ามาเป็นพระพุทธรูปศรีเมือง หากปีใดแห้งแล้ง ประชาชนจะอธิษฐานขอฝน ณ วัดกลางมีพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร 1 องค์ ยาว 4 ศอก ทำด้วยศิลาแลง เดิมอยู่ริมลำน้ำปาวใกล้แก่งสำโรง ต่อมาได้เชิญมาไว้ในอุโบสถร่วมกับพระพุทธรูปองค์ดำ

วัดศรีบุญเรือง (วัดเหนือ)

เป็นวัดเก่าแก่ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ มีเสนาะเจ้าหลักจากเมืองพันดศสงขลานครินทร์มาไว้จำนวนหนึ่ง ซึ่งสิ่งของที่สุดคือ หลักที่เจ้าหลักมีรูปงูขนาดใหญ่อยู่เหนือปราสาททำเป็นขี้ผึ้งหรือแก้ว (ศิลปะแบบทวารวดี) ชื่อเก่าเป็น 2 ชั้น สูงสุดมีรูปกษัตริย์ พระมเหสี และพระโอรส

วัดป่าผิมันยาว

ตั้งอยู่ หมู่ 10 ตำบลลำพาน อำเภอเมือง ตามเส้นทางคลองชลประทาน แยกสำนักงานไฟฟ้ากาฬสินธุ์ ห่างจากตัวเมืองกาฬสินธุ์ ประมาณ 10 กิโลเมตร ภายในวัดมีสิ่วไม้ปา ส่วนสมุนไพร ซึ่งเหมาะแก่การศึกษาค้นคว้า ตลอดจนอยู่ในสถานที่ทางโบราณคดีที่น่าสนใจ

อีกทั้งยังมีการนำศพ จำนวน 5 ศพ ที่ยังไม่เผา เพื่อศึกษา การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุกๆ ปี จะมีงานสวดจากกรุงเทพฯ มาทอดถวาย

พิพิธภัณฑ์ของดีจังหวัดกาฬสินธุ์

ตั้งอยู่ ที่ศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์ (หลังเดิม) ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์ (นายชัยวัฒน์ มาภราด) ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อให้เป็นศูนย์รวมของดีจังหวัดกาฬสินธุ์ จัดเป็นห้องบรรยายสรุป ห้องจัดนิทรรศการ ห้องศึกษาค้นคว้าเรื่องศิลปกรรม ห้องสันทนาการ มีไม้หอมพรา และของใช้ของดีเมือง โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจเข้าชมทุกวัน จันทร์-ศุกร์ เวลา 08.30-16.30 น. สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ สำนักการจังหวัดกาฬสินธุ์ โทร. 043-811686

วัดอินทร์ประทานพร (พุทธสถานอุปอ)

ตั้งอยู่ ตำบลอุปอ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ ห่างจากกาฬสินธุ์ไปทางทิศเหนือ 28 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 2319 เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปโบราณ ปางไสยาสน์มีผิวสีส้มสีเทาขาวดี จำหลักบนหน้าผา 2 องค์ องค์แรกประดิษฐานอยู่บนทางขึ้น องค์ที่ 2 ประดิษฐานอยู่บนอุปอ เป็นที่เคารพบูชาของชาวเมืองกาฬสินธุ์และใกล้เคียง ประชาชนในท้องถิ่นส่วนมากจะเดินทางมากราบไหว้พระพุทธรูปโบราณ ประมาณเดือนแรมยานทุกปี นอกจากอุปอจะเป็นที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปปางไสยาสน์อันศักดิ์สิทธิ์แล้ว ยังมีวัดที่สันนิษฐานว่าเหมาะแก่การพักผ่อน และเมื่อปี 2538 ได้มีการพบข้อผิดพลาดได้ในสารกว่า 20 จุด ในบริเวณวัดอินทร์ประทานพร หุบเขาอุปอ อำเภอ แต่ยังไม่ได้ดำเนินการพัฒนาเหมือนที่ภูเก้าห้าภอสหัสชิน

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอกมลาไสย

(ทางหลวงหมายเลข 214 กาฬสินธุ์-ร้อยเอ็ด)

เมืองพันดศสงขยา

ตั้งอยู่ บ้านเสมา ตำบลหนองแปน อำเภอกมลาไสย ห่างจากตัวจังหวัด 19 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 214 (กาฬสินธุ์-ร้อยเอ็ด) ระยะทาง 13 กิโลเมตร มีอำเภอกมลาไสยเลี้ยวขวาไปตามเส้นทางสายระยะทาง 6 กิโลเมตร เป็นเมืองโบราณที่มีอายุระหว่าง พ.ศ. 1300-1800 มีเมืองโบราณรูปแบบทวารวดี มีคูเมืองสองชั้นเชื่อว่าเกิดจากการขยายตัวของ

หาดคลองเขิน

ตั้งอยู่ ณ บริเวณริมฝั่งเขื่อนลำปาวทางด้านทิศตะวันออกของเขื่อนบริเวณโครงการลำปาว เป็นหาดหินลวดหินเลวลงตึงเขื่อน มีบริเวณกว้างขวาง ได้รับการปรับปรุงให้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยจัดศาลาพักผ่อนเบียงหน้าโดย หุ้มดอกที่คนเดินลัดไม่ด้วยสวนหย่อมปลูกไม้ดอกไม้ประดับสวยงามร่มรื่น เทหตุได้ชื่อว่า **"หาดดอกเกด"** เพราะมีต้น "การะเกด" ซึ่งเป็นไม้พื้นเมืองปลูกเป็นอุปไม้ต้นไม้อื่นๆ เป็นสัญลักษณ์ เมื่อเราก่อจากดอกจะส่งกลิ่นหอมอ่อนหวานชื่นชมใจยิ่งนัก ในวันหยุดสัปดาห์จะมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและเทศาไม่มากนัก และพักผ่อนเป็นจำนวนมาก มีร้านค้าจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มไว้คอยต้อนรับ นอกจากนี้ยังมีเรือให้เช่าชมทัศนียภาพอันสวยงามในทะเลสาบใหญ่แห่งนี้ด้วย

สถานที่พัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ลำปาว (สวนสะออน)

เป็นสวนป่าธรรมชาติ อยู่บริเวณทิศตะวันออกของอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว มีพื้นที่ 1,420 ไร่ มีสภาพเป็นป่าเต็งรังหรือป่าแดงที่ค่อนข้างสมบูรณ์ มีสวนสัตว์เปิดที่มีสัตว์ป่าที่เป็นเอกลักษณ์ของสวนสะออน คือ **วัวแดง** ซึ่งเป็นสัตว์หายากอยู่จำนวนมากกว่า 97 ตัว นอกจากฝูงวัวแดงแล้ว ยังมีสัตว์ชนิดอื่นๆ ได้แก่ ชะนี ลิง นกชนิดต่างๆ ทั้งที่เลี้ยงไว้ และนกที่มาจากธรรมชาติ **สวนสะออนเปิดให้ชมทุกวัน** มีเส้นทางศึกษาธรรมชาติและสัตว์ป่า สิ่งอำนวยความสะดวก บ้านพักของสถานี สถานี่ทำการเดินเล่นบิไฟ ฟ่อนน้ำ เหมาะสำหรับค่ายพักแรมและสิ่งอำนวยความสะดวก **ติดต่อสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ลำปาว ตู้ ปณ. 120 อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ 46000 โทร. 043-814172 หรือติดต่อส่วนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กรมป่าไม้ เขตบางเขน กรุงเทพฯ โทร. 02-5614292-3**

การเดินทาง ใช้เส้นทางกาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ ประมาณ 9 กิโลเมตร แยกซ้ายมืออีก 5 กิโลเมตร หรือใช้เส้นทางกาฬสินธุ์-มหาสารคาม หรือขอนแก่น กิโลเมตรที่ 11 (ถนนแยกปากทางเขื่อนลำปาว) เข้าไปอีก 30 กิโลเมตร ระยะเวลาทาง 41 กิโลเมตร

วนอุทยานภูพาน

อยู่ที่ **ตำบลท่าคันโท อำเภอนาคู** ห่างจากตัวเมืองใช้เส้นทาง อ.เมือง-อ.ยางตลาด-อ.ท่าคันโท อยู่ห่างจากอำเภอนาคูท่าคันโทไป 4 กิโลเมตร ภายในวนอุทยานประกอบด้วยสวน

หินรูปช้างเผือกตามทุ่งนากลางน้ำตึงวัง ครอบคลุมพื้นที่ 86,900 ไร่ ทั่วทั้งผืนยอดภูพานหาคุดชมวิว สัมพันธ์กับอุทยานสัตว์ป่าเขื่อนลำปาวและทุ่งนาตึงวัง นอกจากนี้ยังมีพระไม่อารยธรรมเก่าแก่ประดิษฐานอยู่ในถ้ำภูพระ ซึ่งเป็นถ้ำที่ถูกเจาะลึกเข้าไปกว่า 60 เมตร ภายในถ้ำมีหินงอกหินย้อย ร่มเย็น

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอสหัสขันธ์

(ทางหลวงหมายเลข 227, 2253)

อุทยานโลกไดโนเสาร์ (ภูภูริชัวร์)

อยู่บริเวณ **เชิงเขาภูภูริชัวร์ วัดป่าสักขันธ์** เดิมทางโดยเส้นทางกาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ (ทางหลวงหมายเลข 227) ระยะทาง 28 กิโลเมตร แยกขวา 1 กิโลเมตร เมื่อ พ.ศ. 2513 พระครูวิจิตร สัทธคุณ เจ้าอาวาสวัดสักขันธ์ ได้พบกระดูกช้างใหญ่ในบริเวณวัด แต่ยังไม่ทราบว่า เป็นฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์ โดยได้นำกระดูกที่พบเก็บไว้ที่วัด ในปี 2521 นายวราวุธ สุธีธร นักธรรมชาติวิทยาและคณะจากกรมทรัพยากรธรณีได้เดินทางมาสำรวจธรณีวิทยาบริเวณนี้ พบซากอย่างดังกล่าวจึงได้แจ้งว่าเป็นซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์ ต่อมาในปี 2523 คณะสำรวจธรณีวิทยาไทย-ฝรั่งเศส ได้มากระดูกเหล่านั้น 3 ชิ้น ไปศึกษาพบว่าเป็นส่วนขาหน้าของไดโนเสาร์ซอโรพอด (Sauropod) จนกระทั่งปี 2537 จึงทำการสำรวจจุดค้นและอนุรักษ์อย่างเป็นระบบ พบซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์จำนวนมากในชั้นหินเสาร์ขีว (Sao Khua Formation) ยุคครีเทเชียสตอนต้น (Early cretaceous) อายุประมาณ 130 ล้านปี แหล่งจุดค้นแห่งนี้ พบกระดูกไดโนเสาร์ชนิดกินพืช จำนวนมากกว่า 700 ชิ้น จากจำนวนไดโนเสาร์ ประมาณ 7 ตัว นับว่าภูภูริชัวร์เป็นแหล่งค้นพบซากฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์แหล่งใหญ่และสมบูรณ์ที่สุดในประเทศไทย กรมทรัพยากรธรณีได้สร้างอาคารครอบคลุมไว้เพื่อป้องกันการเสียหายของฟอสซิล โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมฟอสซิลและนิทรรศการเรื่องราวไดโนเสาร์ได้ทุกวัน กรมทรัพยากรธรณีได้ก่อสร้างอาคารพิพิธภัณฑ์ขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการวิจัย ห้องปฏิบัติการ ดงเก็บรักษา ส่วนจัดนิทรรศการบริเวณโดยรอบถูกตกแต่งอย่างสวยงาม ร่มเย็น

สอบถามข้อมูลและรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์ศึกษาวิจัยไดโนเสาร์ภูภูริชัวร์ กรมทรัพยากรธรณี อำเภอสหัสขันธ์ โทร. 043-871014

หลวงพ่อบ้านศาลอุทธรณ์มด (หลวงพ่อบ้านเตาหม) วัดสักกะวัน

นอกจากซากกระดูกโคโตนเสาร์แล้ว วัดสักกะวัน (ภูเก้าขาว) ยังมีสิ่งอันเป็นมงคลที่ชาวบ้านในท้องถิ่นเคารพนับถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมือง นั่นคือ **"หลวงพ่อบ้านเตาหม"** ประดิษฐานอยู่ ณ หลวงพ่อบ้านเตาหมเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย สมัยทวารวดี เดิมประดิษฐานอยู่ริมบึงโตน อำเภอสหัสขันธ์ พจนินี พ.ศ. 2510 ได้ก่อสร้างเจดีย์แปดเหลี่ยมสูงใหญ่ทึบมลาย่อมา (สมัยนั้น) และชาวอำเภอสหัสขันธ์ จึงได้มีนามตั้งมาประดิษฐานไว้ ณ วัดสักกะวัน จนถึงปัจจุบัน

ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้า OTOP

เป็นศูนย์รวมแสดงและจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ของอำเภอสหัสขันธ์ และเป็นจุดให้บริการข้อมูลการท่องเที่ยวมาให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาศึกษาชื้อสินค้า อีกทั้งยังเป็นสถานที่ตั้งกองอำนวยการนิรโทษกรรมและศูนย์ศึกษาวิจัยและพิพิธภัณฑ์โคโตนเสาร์ภูเก้าขาว โดยเก็บค่าโดยสารคนละ 10 บาท **สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้า OTOP อำเภอสหัสขันธ์ โทร. 07-2194414**

วัดศาลแม่ยายเทพนิมิต

ตั้งอยู่ หมู่ที่ 5 ตำบลโนนบุรี ทางซ้ายมือที่สวนชัยกับวัดสักกะวัน เป็นวัดที่มีศิลปะของสิ่งก่อสร้างที่หาชมหายสหายงม สถานที่ตั้งอยู่กลางธรรมชาติที่สวยงาม ร่มรื่น

วัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว)

วัดพุทธนิมิตเป็นที่ประดิษฐาน **"พระพุทธรูปโยธิน"** ภูค่าวตั้งอยู่ บ้านนาสีนวล ตำบลสหัสขันธ์ อยู่ทางทิศตะวันออกของแม่น้ำโขงอำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตัวอำเภอสหัสขันธ์ 7 กิโลเมตร พระพุทธรูปนี้เป็นพระนอนในปางสมาธิขำ ไม่มียศฐาภิบาล ยาวประมาณ 2 เมตร กว้าง 50 เซนติเมตร สูงจากฐานประมาณ 3 เมตร เป็นที่สักการะของประชาชนโดยทั่วไป ภายในวัดพุทธนิมิต (วัดภูค่าว) มีวิหารสังฆนิมิต ซึ่งเป็นวิหารที่เก็บรวบรวมพระพุทธรูปและพระเครื่องรุ่นต่างๆ ที่หายาก จำนวนเรือนแสนองค์ แสดงไว้ในวิหารไม้ที่แกะสลักสวยงาม โดยเปิดให้ประชาชนที่สนใจเข้าชมได้ทุกวัน

อุโบสถวัดพุทธนิมิต (ภูค่าว)

ก่อนเข้ามัสการพระโตโยธินภูค่าว ทางซ้ายมือจะมีอุโบสถไม้แกะสลักสวยงามเด่นตระหง่านให้ผู้ผ่านไปผ่านมาอดที่จะเข้าไปเยี่ยมชมไม่ได้ ภายในอุโบสถเป็นที่ประดิษฐาน **"พระมงคลชัยสิทธิ์โรจนฤทธิ์ประสิทธิ์พร"** เป็นอุโบสถไม้ ศิลปะทางไทยที่มีการแกะสลักลวดลายงดงาม ตามแบบประเพณี หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์มาหาพุทธบูชาเพื่อวิพิพิพชาติชาติก พระพระรัตนตรัยชาติ เพื่อแสดงถึงความงามแห่งศิลปะไว้ให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาเรียนรู้เพื่อดำรงพระพุทธศาสนาและวัฒนธรรมไทยไว้ต่อไป

พุทธสถานภูสิงห์

เป็นที่ประดิษฐานพระพรหมภูสิงห์ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 10.5 เมตร มีพุทธลักษณะที่สวยงาม สร้างเมื่อ พ.ศ. 2511 ด้านข้างมีโบสถ์ที่มีรอยพระพุทธรูปปางจางลงไว้ให้กราบไหว้ ตั้งอยู่ริมถนนสายสิงห์ ภายในเขตเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ มีทางขึ้นใต้สองทางคือ ถนนลาดยางคดเคี้ยวตามไหล่เขา หรือเดินเท้าตามบันไดขึ้นเขาไปประมาณ 107 ขั้น นับเป็นสถานที่ที่มีความร่มรื่น ทั้งยังสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ได้โดยรอบ

แหล่งโบราณคดี

เป็นผืนดินที่ยื่นเข้าไปในอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาว ตั้งอยู่ที่ตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ ห่างจากตัวเมืองไปทางทิศตะวันตกประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นจุดชมพระอาทิตย์อัสดงที่สวยงามมากอีกแห่งหนึ่ง บริเวณแหล่งโบราณคดีมีแผนผังแผนที่ที่ตั้งอยู่จุดชมพระอาทิตย์ระหว่างอำเภอสหัสขันธ์ กับอำเภอนพวงบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งสามารถชมพระอาทิตย์ที่วัด 6 คือ รด 4 ลือ รุด 1 ได้ครั้งละ 4-10 คน ซึ่งสถานที่เดินทางขึ้นห่างจากประมาณ 15-20 นาที เปิดให้บริการตั้งแต่เวลา 06.00-20.00 น. ทุกวัน **สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ โทร. 04-7435476**

เกาะนกการ

เป็นสวนสาธารณะและที่พักผ่อน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอนพวงบุรี อยู่ฝั่งอ่างเก็บน้ำเขื่อนลำปาวตรงข้ามแหล่งโบราณคดีของอำเภอสหัสขันธ์ สามารถนั่งเรือหรือแพขนานยนต์ข้ามฝากถึงกันได้ ในบริเวณเกาะนกการ มีศาลาที่พักและวิวทิวทัศน์ที่สวยงามเกาะนกการพักผ่อน

มีเรือรับจ้างข้ามฟากระหว่างเกาะมาหารากับแหลมโหนดเชื่อมอำเภอลงทองกับอำเภอสทิงพระ

บ้านแพรวา

เป็นศูนย์กลางจำหน่ายผ้าไหมแพรวาสินค้าหัตถกรรมและของฝากพื้นเมืองของชาวบ้าน
นิคมสร้างตนเองลำปาว ซึ่งได้รับการถ่ายทอดฝีมือการทอผ้าไหมแพรวา จากอำเภอกำแพง
 เปิดให้นักท่องเที่ยวที่เดินทางไม่อำเภอสทิงพระได้แวะชมและเลือกซื้อเป็นของฝากที่ระลึก
 ตั้งอยู่ที่ **นิคมสร้างตนเองลำปาว** เส้นทางกาฬสินธุ์-สทิงพระ (หมายเลข 227) ก่อนถึงอำเภ
 สทิงพระ 4 กิโลเมตร ใกล้เคียงบ้านแพรวา จะมีสวนโหนดในแอร์ที่จัดลงโหนดในแอร์ชนิดต่างๆ
 ไว้หลากหลายพันธุ์ ที่นักท่องเที่ยวสามารถชมครุข่ายภาพเป็นอิสระได้ **สอบถามข้อมูล**
เพิ่มเติมได้ที่ โทร. 043-871287, 01-8735629

การเดินทางมาอำเภอสทิงพระ

ทางรถยนต์ จากกรุงเทพฯ - ถึงจังหวัดกาฬสินธุ์ ระยะทาง 619 กิโลเมตร และกาฬสินธุ์-
 สทิงพระ ระยะทาง 30 กิโลเมตร (เส้นทาง 227) มีรถโดยสารบริษัทขนส่งจำกัด (บ.ข.ส.)
 บริการจากกรุงเทพฯ-กาฬสินธุ์ทุกวัน หรือเดินทางถึงสทิงพระ โดยรถทัวร์บริษัทขนส่งประชิ
 บลิมตร ติดต่อที่กรุงเทพฯ โทร. 02-9300321 กาฬสินธุ์ โทร. 043-811298, 813451

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอกำแพง

(เส้นทางหมายเลข 227)

กลุ่มหอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน

บ้านโพน เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ห่างตัวเมืองไปทางอำเภ
 สมเด็จ และอำเภอกำแพง เป็นระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร ห่างจากอำเภอกำแพง
 15 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากอำเภอนิคมบ่อ อำเภอดุสิตธานี ประมาณ 25 กิโลเมตร
 สืบเนื่องด้วย ในปี 2520 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ
 พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพสกนิกรที่อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์
 ชาวบ้านโพนได้เข้าเฝ้ารับเสด็จโดยแต่งกายชุดพื้นเมืองผู้ไทย และเป็นทั้งพวงมาลัย
 ตาเบญจยังคือ ผ้าไหมแพรวาสิ่งหนึ่งที่คนเมืองกับชุดพื้นเมือง สมเด็จพระนางเจ้าฯพระ

รับเอากลุ่มผ้าไหมแพรวาไว้ในโครงการศิลปาชีพ และทรงส่งเสริมให้ผ้าไหมแพรวาไป
 จัดเสือนำขึ้นเป็นกระเป๋าคือ พังารูปแบบสิรวรหลากหลายกลกลืนสวยงาม เหมาะสม
 นำไปติดชุดสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ ปัจจุบันมีผ้าไหมแพรวา เป็นที่รู้จักแพร่หลายทั้งใน
 ประเทศและต่างประเทศ

ศูนย์จิตรนพรวาบ้านโพน

เป็นศูนย์สาธิตการทอผ้าไหมแพรวาและจำหน่ายผ้าแพรวาของสมาชิกกลุ่มหอผ้าบ้าน
โพนของชาวผู้ไทย ที่มีการจำลองบ้านผู้ไทยให้ชมด้วย เดิมการทอผ้าแพรวาที่บ้านโพนมี
 เอกสิทธิ์เฉพาะคือ ใช้ผ้าไหมทอตามลวดลายที่ได้สืบทอดกันมาตามคันละครกุล ซึ่งต่างจาก
 ชาวผู้ไทยที่อื่นจะใช้ผ้าฝ้ายทอลายขีด ศูนย์จิตรนพรวาบ้านโพนเป็นศูนย์กลางในการ
 ต้อนรับนักท่องเที่ยวที่นิชมพรวาหลากหลายสิรวรสวยงามให้เยี่ยมชม เรียกว่า

สักขระและลายผ้า อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของกลุ่มหอผ้าชาวผู้ไทยบ้านโพนนั้น แบ่ง
 ออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ลายหลักซึ่งมีอยู่ประมาณ 6 แบบ คือ ลายพันมหา ยี่งหงส์ ลาย
 นาคสีเขน ลายเกล็ดสองขน ลายช่อขนหมาก ลายดาวใต้เครือ และลายงูลอย 6 ไม้ อีก
 กลุ่มหนึ่งได้แก่ ลายแบบ ที่นิยมทอประดับแถวผ้าแพรวามีสองลาย ได้แก่ ลายดอกลายหมู่
 และลายดอกแป้นขอ

นอกจากนี้ยังแสดงแสดงอีกเป็นร้อยๆ ลาย ส่วนวิถีชีวิตของบ้านแพรวาก็มีได้จำกัด
 อยู่เพียงแต่สิ่งเดิมเหมือนดังเก่าก่อน มีการใช้ชีวิตต่าง มากขึ้นสามความคือการของตลาด
 เช่น มั่ว น้าเม้า เขียว เขือง น้าตาล ควบารบวนเสียเที่ยว ส่วนราคาที่ยังอยู่กับขนาด
 และลวดลาย แต่นับว่าคุ้มต่อการซื้องานศิลปะจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ที่ยากจะมีใครเลียน
 แบบได้ ต่อให้คนทอเป็นคนคนเดียวก็ขายเสียกัน แต่ก็จะไม่เหมือนกัน ถือว่าแต่ละคน
 เป็นชิ้นเดียวในโลกกว่าได้ **สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์จิตรนพรวาบ้านโพน**
โทร. 043-856204

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอภูหินร่องกล้า

(ทางหลวงหมายเลข 213, 2042)

กลุ่มหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่หนองห้วย

ชาวบ้านมีฝีมือในการจักสานไม้ไผ่เป็นอวดลายลึกลับ มีมือปราณีตสวยงาม ผลิตภัณฑ์ที่ได้มี กระตะเข้ กระติบ กระเป๋าลายลายของต่างๆ ตั้งอยู่ที่ บ้านหนองห้วย ตำบลหนองห้วย อำเภอภูหินร่องกล้า จังหวัดกาฬสินธุ์ ห่างจากอำเภอภูหินร่องกล้าประมาณ 10 กิโลเมตร จากที่ว่าการอำเภอภูหินร่องกล้าไปตามถนนหมายเลข 2042 ประมาณ 2 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าเส้นทางถนนลาดยางประมาณ 8 กิโลเมตร ถึงบ้านหนองห้วย

หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก้ง

ชาวผู้ไทย เป็นชนกลุ่มหนึ่งที่อพยพมาจากประเทศจีนตอนใต้ เคลื่อนย้ายลงมาผ่านเวียดนามและลาวข้ามแม่น้ำโขงเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ทางภาคอีสานของไทยแถบเทือกเขาภูพานที่จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหารและจังหวัดกาฬสินธุ์ ในจังหวัดกาฬสินธุ์มีชาวผู้ไทยอาศัยอยู่ในหลายอำเภอ ได้แก่ ตำบ่ม่วง เขาสูง สมเด็จ ห้วยผึ้ง นาแกและภูหินร่องกล้า ชาวผู้ไทยจะมีลักษณะเด่นคล้ายคลึงกัน คือ มีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมไว้เป็นอย่างดียาวนาน

"หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก้ง" เป็นหมู่บ้านขนาดเล็กอยู่บนเชิงเขาที่มีชาวผู้ไทยอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ตั้งอยู่ที่ภูทิว อำเภอภูหินร่องกล้า ได้รับการคัดเลือกจากจังหวัดกาฬสินธุ์ให้เป็นหมู่บ้านนำร่องในด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมชาวผู้ไทย โดยเปิดให้นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตท้องถิ่น ได้พักแรมที่บ้านชาวบ้าน (Home stay) เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวผู้ไทย มีการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างอบอุ่น ด้วยพิธีบายศรีสู่ขวัญ การรับประทานอาหารพื้นบ้านตามฤดูกาลแบบชาวชนบทและดนตรีพื้นบ้าน พิณ แคน ซอ พิณฆ้อง การลงของเซิ้งผ้าย หมี่ซั่วสากด้วยการได้ดอแปดเป็นคำกลอนอีสาน เรียกว่า "ผญา" ทำบุญใส่บาตรในตอนเช้า ชมการมอดิตสวดคำให้การมหาหมื่น จักสานไม้ไผ่ เย็นเสื่อผู้ไทยด้วยมีด ทำผ้า เลี้ยงสัตว์ ผลิตผลิตภัณฑ์จากดินเผาทำจากธรรมชาติและพืชสมุนไพรพื้นบ้าน ชมวิถีตกตาดสูง น้ำตกตาดยาว จดชมวิถีและวิถีทัศน์ที่สวยงาม ของวนอุทยานภูผามัวร์ ชาวบ้านมีอัตราค่าบริการพร้อมต้อนรับผู้มาเยือนเสมอ จึงมีนักท่องเที่ยวและสื่อมวลชนเดินทางมาเยี่ยมชมจำนวนมาก "หมู่บ้าน

วัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก้ง" เป็นหมู่บ้านที่จัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก้ง ได้รับรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยอดเยี่ยมประเภทแหล่งท่องเที่ยวเมืองและชุมชน ในการประกวดรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยอดเยี่ยมครั้งที่ 3 ประจำปี 2543 (TOURISM AWARD) จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)

การเดินทาง จากกรุงเทพฯ ไปตามถนนมิตรภาพ (เส้นทางหมายเลข 2) ถึงอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เลี้ยวขวาเข้าเส้นทางสายบริเวณมหาสารคาม-จังหวัดร้อยเอ็ด-อำเภอโพนทอง-อำเภอภูหินร่องกล้า จังหวัดกาฬสินธุ์ (เส้นทางหมายเลข 23, 208, 2044) จากอำเภอภูหินร่องกล้าไปตามถนนหมายเลข 2042 ประมาณ 12 กิโลเมตร ถึงบ้านโคกโก้ง เลี้ยวซ้ายเข้าไปประมาณ 2 กิโลเมตร ถึงหมู่บ้านผู้ไทยโคกโก้ง การเดินทางโดยรถโดยสารประจำทางบริษัทขนส่งจำกัด สายกรุงเทพฯ-กาฬสินธุ์ ใช้เวลาเดินทาง 8 - 9 ชั่วโมงเพื่อใช้บริการรถตู้รับส่งจากกรุงเทพฯ-บ้านโคกโก้ง-กรุงเทพฯ ร้อง หจก.พงษ์สวัสดิ์การท่องเที่ยว โทร. 043-832022, 850040, 09-7120713 ที่กรุงเทพฯ เรียกใช้บริการที่หมายเลข 01-8302841, 01-7683467, 02-5430238, 02-5161040

สอบถามรายละเอียดและติดต่อที่พัก ได้ที่ นายสีเพ็ด ไชยราชย์ ผู้ใหญ่บ้านโคกโก้ง หมู่ 5 ตำบลภูทิว อำเภอภูหินร่องกล้า จังหวัดกาฬสินธุ์ 46110 โทร. 043-852003, 851225, 01-5749241, 01-0619281

น้ำตกผาดง

เป็นน้ำตกที่มีลานหินที่เรียกว่า สไลเดอร์ เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เหมาะสำหรับการเล่นน้ำและพักผ่อนท่ามกลางสายน้ำเย็นชื่นฉ่ำ

วนอุทยานภูผามัวร์

มีพื้นที่ 4,000 ไร่ อยู่ติดกับหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก้งทางทิศเหนือมีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ ชมต้นไม้ประจักษ์ พืชสมุนไพร กล้วยไม้ ดอกไม้งาม น้ำตกตาดสูง น้ำตกตาดยาว ผาผางน้อย ผาผางใหญ่ น้ำตกปรู๊น ผาไม้แว้ว เป็นต้น

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูสีฐาน

อยู่ห่างจากอำเภอภูหินร่องกล้าประมาณ 15 กิโลเมตร มีเส้นทางเดินป่าศึกษาธรรมชาติ พืชสมุนไพร ที่วนอุทยานภูผามัวร์มีลานหินรูปร่างประหลาด มีรอยภาพเขียนโบราณ มีทิวทัศน์ตามธรรมชาติที่สวยงาม สะพานหินที่เกิดจากธรรมชาติที่หาชมได้ยากถึง 2 แห่ง

วัดสิรินภนาโก

เป็นวัดเก่าแก่ มีพิธีกรรมที่พื้นบ้านผู้ไทย จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้ของชาวผู้ไทยสมัยโบราณให้ชมมากมาย อยู่ห่างจากอำเภออุตรดิตถ์ 12 กิโลเมตร ตามเส้นทางหมายเลข 2291

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต อำเภอเขาวง

หน้าปกปกขาว

อยู่ในเขตลำภาวเขาวง บนเส้นทางเขาวง-ดงหลวง-ภูคทาหาร เป็นน้ำตกที่มีความสวยงามด้วยโศกหินสลับซับซ้อน รอยน้ำสามารถเดินทางขึ้นถึงน้ำตกได้โดยสะดวก ในฤดูฝนจะเป็นช่วงที่สวยงามที่สุด น้ำตกตาตหลวงจะจัดให้มีงานขึ้นทุกปี ในช่วงเดือนตุลาคม

สถานที่ท่องเที่ยวในเขต กิ่งอำเภอนาคู

(11/19/2014) 213, 2042, 2101)

แหล่งค้นพบรอยเท้าไดโนเสาร์บริเวณอุทยานภูแฝก

เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2539 เด็กหญิงสองคนที่ร่วมทำโปสเตอร์ไปงานอาหารที่
มหาวิทยาลัยในวันหยุดได้โทรบอกที่ตำรวจตกลาซานติน ลำตัวหนังสือ ใช้กระดาษแผ่น
ปริ้นต์ที่เกือบจะหายไป บานี้มีคำ ตำบลงลุลงข้าง ทั้งยังบอกเหตุ หลังจากนั้นก็เดิน
เจ้าหนึ่ที่เตรียมไว้ พร้อมด้วยส่นราชการและคณะกรรมการ จังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมเดินทางไป
พิสูจน์ จึงได้ทราบว่าป้าเคยบอกได้จนกว่า ป้ามากหมายไปรอด ที่จริงเงินมี 7 บาท จดอยู่
ในถังเก็บน้ำในหอฯ ซัดกันเมื่อ อายุประมาณ 140 ปี

การดำเนินงาน จากจังหวัดกาฬสินธุ์ไปตามเส้นทางอำเภอสมเด็จ (หมายเลข 213) ถึงอำเภอสมเด็จ เลี้ยวขวาเข้าเส้นทางไป อำเภอภูผามาศ (หมายเลข 2042) ประมาณ 20 กิโลเมตร ถึงอำเภอห้วยผึ้ง เลี้ยวซ้ายไปทางอำเภอนาหว้า (หมายเลข 2101) ระยะทางประมาณ 10 กิโลเมตร เลี้ยวซ้ายเข้าวนอุทยานแห่งชาติหนองหานเพื่อเดินดูในน้ำ

බැව්ගැන්වීම

เป็นโรคทางขนาดใหญ่ที่มาจากเชื้อราสาเหตุ เป็นป็นเชื้อรา มีหลายสายพันธุ์ สภาพป่า
โดยรอบเขียวชอุ่ม สมบูรณ์ในฤดูฝน ตั้งอยู่ที่ **บ้านนาหมื่น** **กิ่งอำเภอนวล** ห่างจากบ้านนา
หมื่นประมาณ 3.5 กิโลเมตร ยังไม่มีเส้นทางสะดวกที่จะเข้าถึงนักเดินทางโดยรอบแห่งนี้ ต้องใช้
วิธีเดินเท้าเข้าถึงได้ยาก

งานประเพณี

งานแบบกรรมโป่งกลาง แพร่ขวา และกาชาด

จัดขึ้นระหว่างวันที่ 26 กุมภาพันธ์ ถึง 6 มีนาคม ของทุกปี ณ บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัด เป็นการประกอบด้วย ขบวนแห่ทำขวัญจังหวัดขออำนาจต่างๆ การประกวดดนตรีปี่พาทย์ และสวดมนต์ การประกวดธิดาแพรวา ตลอดจนการออกร้านนิทรรศการของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

กรมการขนส่งทางบก

จัดขึ้น **ประมาณเดือนสิงหาคม ของทุกปี** เพื่อเป็นการเกิดพระเกียรติคุณแด่
พระนางสิริมหามายาซึ่งทรงประสูติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
ของชาติไทย ทำให้ได้ชื่อพระพรหมเป็นที่ยกย่องแพร่หลายทั่วไป เป็นการเสริมสร้างรายได้ให้
จังหวัดภาคพื้นใต้ มีการประกวดผ้าไหมแพรวา การแสดงมหรสพแบบชาวเขมรแห่งวัดนครธรรม
สังฆารามวัดพระพรหมและงานค่ายผ้าไหมแพรวา

สินค้าของที่ระลึก (รหัสทางไกล 043)

- ร้านนิวเฟรนด์ สาขา 1 เลขที่ 291 ถนนเทศบาล 23 (เชิงสะพานตากสินหรืออยุธยา) อ.เมือง โทร. 811849
- กลุ่มสตรีหอผ้าไหมแพรวาบ้านโพน อ.คำม่วง โทร. 866204 ประธานกลุ่ม คุณคำสอน สรรทอง หรือ โทร. 879089 ที่ว่าการอำเภอคำม่วง
- ร้านแพรวากาฬินธุ์ (แม่เมือง) 192 ถ.วิเศษย์ อ.เภอเมือง (ติดธนาคารออมสิน วงเวียนน้ำพุ) โทร. 811717, 814444
- บ้านแพรวา นิคมสร้างตนเองลำปาว อ.กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ จ.กาฬสินธุ์ (ก่อนถึง อ.สหัสขันธ์ 4 กม.) โทร. 871287, 01-8735829
- กลุ่มจักสานไม้ไผ่บ้านหนองห้าง ต.หนองห้าง อ.กุฉินารายณ์ นายสวรรค์ ชัยพันธ์ ประธานกลุ่ม ติดต่อที่ว่าการอำเภอกุฉินารายณ์ โทร. 851749
อบต. หนองห้าง โทร. 851915 หรือฝากข้อความได้ที่ โทร. 851912
- โรงปูน ศิริลักษณ์ 60 หมู่ 5 บ้านหนองไม้-นพคุณ ต.ผาน้อย อ.สมเด็จ จ.กาฬสินธุ์ 46150 โทร. 01-9669112, 01-9745474

บริษัทนำเที่ยว (รหัสทางไกล 043)

- ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทวีร พุทธาโธ 245/6 ถนนชล อ.เมือง จ.กาฬสินธุ์ โทร. 813102 โทรสาร 812633

ร้านอาหาร (รหัสทางไกล 043)

อำเภอเมือง

- ห้างอาหารกุฉินารายณ์ อยู่ภายใน วรวิมลพร ถ.อุบลราชธานี อ.เมือง โทร. 813531-9
- ร้านปาร์ตี้ 21 หมู่ 6 กม.4 ถ.กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ อ.เมือง
- ห้างอาหารสุภัค อยู่ภายในโรงแรมสุภัค ถ.มหาเทวี อ.เมือง โทร. 811196
- ร้านณัฏฐาดี 214/1-2 ถ.วิเศษย์ อ.เมือง โทร. 812320, 01-3204569
- ร้านบี เอ็ม ถ.นิคมทุ่ง อ.เมือง
- ร้านอุดมโภชนา ถ.ประดิษฐ์ โทร. 811912, 811701
- ร้านบ้านพักเรือนแพ 89 หมู่ 7 (ถ.กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ หลัก กม.ที่ 23 เดียช้าย 8 กม.) ต.ภูดิน อ.เมือง โทร. 01-2638518, 01-9745492, 09-2742850
- บ้านพักริมเขื่อน (บ้านพักสุริย) 17 หมู่ 7 ต.ภูดิน อ.เมือง (ถ.กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ หลัก กม.ที่ 23 เดียช้าย 10 กม.) โทร. 09-5700043

อำเภอยางตลาด

- ร้านรสดีโภชนา สี่แยกอำเภอยางตลาด โทร. 891169, 01-7179446
- ร้านพลอยทะเล 346/4-5 ม.4 ถ.นิคมทุ่ง โทร. 891494, 891138, 891682
- ร้านก้นหมูย่าง ปากทางเข้าเขื่อนลำปาว อ.ยางตลาด

อำเภอสหัสขันธ์

- ร้านเคียงปาว อยู่ริมทะเลในวิเศษ ต.โนนบุรี อ.สหัสขันธ์

อำเภอสมเด็จ

- ร้านพรพนาโภชนา ถ.นิคมทุ่ง อ.สมเด็จ
- ร้านคึกคัก ถ.นิคมทุ่ง อ.สมเด็จ โทร. 861311, 01-9753109

อำเภอกุฉินารายณ์

- ร้านเต็ย อยู่ริมบึงบัวว อ.กุฉินารายณ์ โทร. 861391, 01-8728794

สถานที่พัก (รหัสทางไกล 043)

สถานที่พักในเขตอำเภอเมือง

โรงแรมริมป่า	ถ. กุดยางสามัคคี โทร 813631-9 โทรสาร 813630 จำนวน 140 ห้อง ราคา 770-3,745 บาท (แอร์)
โรงแรมสุภัค	81/7 ถนนพหลโยธิน โทร 811061, 811315 โทรสาร 811196 จำนวน 52 ห้อง ราคา 200-500 บาท
โรงแรมโพธิ์ชัย	125/5-6 ถ. โสมพะมิตร โทร 811681, 813347 โทรสาร 813346 จำนวน 48 ห้อง ราคา 200-420 บาท
โรงแรมแสงทอง	100-120 ถ. กาฬสินธุ์ โทร 811555, 820605 จำนวน 30 ห้อง ราคา 120- 450 บาท
บังกาโอไฮททอง	125/7 ถ. โสมพะมิตร โทร 813348, โทรสาร 813346 จำนวน 18 ห้อง ราคา 200-380 บาท
บังกาโลสบายสบาย	118 ถ. กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ โทร 873232 จำนวน 20 ห้อง ราคา 250-450 บาท (แอร์)

บ้านพักเรือนแพ	89 หมู่ 7 (ถ. กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ หลัก กม. ที่ 23 เลี้ยวซ้าย 8 กม.) ต. ภูดิน อ. เมือง โทร 01-2638618, 01-9745492, 09-2742860
----------------	---

บ้านพักเรือน (บ้านพักสุริยใจ)

17 หมู่ 7 (ถ. กาฬสินธุ์-สหัสขันธ์ หลัก กม. ที่ 23 เลี้ยวซ้าย 8 กม.) ต. ภูดิน อ. เมือง โทร 09-5700043
--

โรงแรมในเขตอำเภอสมเด็จ

สมเด็จโฮเทล	158/2 ซ. สมเด็จ อ. สมเด็จ โทร 881150 จำนวน 32 ห้อง ราคา 180 บาท (พัสดม) ราคา 350 บาท (แอร์)
-------------	---

โรงแรมในเขตอำเภอกุฉินารายณ์

โรงแรมแสงชัย	121 ถ. บัวขาว อ. กุฉินารายณ์ โทร 851222 จำนวน 8 ห้อง 100-300 บาท (พัสดม, แอร์)
--------------	---

พี พี บึงกะโล

103 ม. 10 ต. บัวขาว อ. กุฉินารายณ์ จ. กาฬสินธุ์ 46110 โทร 832443, 832424 จำนวน 15 ห้อง ราคา 350 บาท
--

ตัวอย่างกำหนดการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์

แบบครึ่งวัน เส้นทางกาฬสินธุ์-สหัสขันธ์

08 00 น.	- ออกเดินทางจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (เส้นทางหมายเลข 227 ระยะทาง 30 ก.ม.)
08 30 น.	- ถึงวัดป่าสักกะวัน ชมแหล่งเก็บหมอดอกชิลกระดุกไดโนเสาร์ ที่พบชิ้นส่วนมากที่สุดในประเทศไทย 7 ตัว จำนวน 700 ชิ้น ชมนิทรรศการเรื่องราวของไดโนเสาร์
09 30 น.	- ออกเดินทางไปวัดพุทธนิมิต (จากวัดป่าสักกะวันไปตามเส้นทาง 227 ประมาณ 5 ก.ม. เสียค่าใช้จ่าย อีก 1 ก.ม.)
	- นมัสการพระพุทธโฆษาสน์ภูคำ พระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผา สมัยทวารวดี เป็นที่เคารพสักการะของชาวกาฬสินธุ์
	- ชมหอพระเครื่องที่รวบรวมพระเครื่องเอาไว้มากมายแห่งหนึ่งของ ประเทศไทย
	- ชมอุโบสถสร้างด้วยไม้ไผ่ในเรือนลำปาว การแกะสลักลวดลายเกี่ยวกับพุทธประวัติอย่างวิจิตรงดงาม
10 30 น.	- ออกเดินทางกลับกาฬสินธุ์

แบบหนึ่งวัน เส้นทางกาฬสินธุ์-สหัสขันธ์-คำม่วง

08 00 น.	- ออกเดินทางจากอำเภอเมืองกาฬสินธุ์ (ไปตามเส้นทาง 213 ประมาณ 7 ก.ม. เสียค่าเช่าเส้นทางไปเขื่อน ลำปาว ระยะทาง 28 ก.ม.)
08 40 น.	- ถึงเขื่อนลำปาว เป็นเขื่อนดินแห่งเดียวสร้างขึ้นเพื่อการเกษตรยาว 8 ก.ม. - ชมหาดดอกเกด ชายหาดอีสานเหนือเขื่อนลำปาวมีทะเลวันสองวัน เขื่อน ทุ่งดินเขื่อนด้านทิศตะวันออกมีสถานีศึกษาธรรมชาติ และ สัตว์ป่าลำปาว (สวนและเขื่อนชมฝูงวัวแดงและสัตว์ป่าชนิดต่างๆ ที่มีความ เป็นอยู่อย่างธรรมชาติ)

09 50 น.	- ออกเดินทางไปวัดป่าสักกะวัน (เส้นทางจากสวนละอองไปตามเส้นทาง 213 ระยะทาง 25 ก.ม.)
10 30 น.	- ถึงวัดป่าสักกะวัน ชมแหล่งค้นพบฟอสซิลกระดูกไดโนเสาร์ ที่พบ ชิ้นส่วนมากที่สุดในประเทศไทย 7 ตัว จำนวนกว่า 700 ชิ้น ชมนิทรรศการเรื่องราวของไดโนเสาร์
12 00 น.	- รับประทานอาหารกลางวัน
13 00 น.	- ออกเดินทางไปวัดพุทธนิมิต (จากวัดป่าสักกะวันไปตามเส้นทาง 227 ประมาณ 5 ก.ม. เสียค่าใช้จ่าย อีก 1 ก.ม.)
13 30 น.	- ถึงวัดพุทธนิมิต (วัดภูคำ)
	- นมัสการพระพุทธโฆษาสน์ภูคำ พระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผา สมัย ทวารวดี เป็นที่เคารพสักการะของชาวกาฬสินธุ์ ชมวิหาลิงสมัยลพบุรีที่รวบรวมพระเครื่องเอาไว้มากมายแห่งหนึ่งของ ประเทศไทย ชมอุโบสถสร้างด้วยไม้ไผ่ในเรือนลำปาว การแกะสลักลวดลายเกี่ยวกับพุทธประวัติอย่างวิจิตรงดงาม
14 00 น.	- ออกเดินทางกลับบ้านโพน อำเภอกำแพง
14 30 น.	- ถึงบ้านโพน อำเภอกำแพง
	- ชมขั้นตอนการพองผ้าไหมแพรวาบ้านโพน เลือกซื้อผ้าไหมแพรวา อันเลื่องชื่อของจังหวัดกาฬสินธุ์ หนึ่งในสินค้า OTOP
15 00 น.	- ออกเดินทางกลับกาฬสินธุ์ (ใช้เส้นทางบ้านโพน-สหัสขันธ์-กาฬสินธุ์ หมายเลข 227, 2041, 213 ระยะทาง 70 ก.ม.)
17 00 น.	- ถึงกาฬสินธุ์โดยสวัสดิภาพ

แบบ 2 วัน 1 คืน เส้นทางกาฬสินธุ์-กุมภวาปี-สมเด็จ-กุฉินารายณ์

วันแรก

- 08.00 น. - ออกเดินทางจากกาฬสินธุ์ไปวัดป่าสักกะวัน
(เส้นทาง 227 ระยะทาง 30 ก.ม.)
- 08.30 น. - ถึงวัดป่าสักกะวัน ชมแหล่งดินเผาห่อสีของกระดุกไดโนเสาร์ ที่พบ
ชิ้นส่วนมากที่สุดของประเทศไทย 7 ตัว จำนวน 700 ชิ้น
ชมนิทรรศการเรื่องราวของไดโนเสาร์
- 09.30 น. - ออกเดินทางไปวัดลาดแม่น้ำยอ (ห่างจากวัดป่าสักกะวัน 2 ก.ม.)
- 09.50 น. - ถึงวัดลาดแม่น้ำยอเทพนิมิตร เป็นวัดที่มีศิลปะของการก่อสร้าง
หลากหลายสวยงามอยู่ติดลำน้ำ มีนิทรรศการผ้าไหมพื้น
- 10.30 น. - ออกเดินทางไปวัดพุทธนิมิตร
(จากวัดป่าสักกะวันไปตามเส้นทาง 227 ประมาณ 6 ก.ม.)
- 10.40 น. - ถึงวัดพุทธนิมิตร (วัดภูคำ)
นมัสการพระพุทธไสยาสน์ภูคำ พระพุทธรูปแกะสลักบนหน้าผา
สมัยทวารวดี เป็นที่เคารพสักการะของชาวกาฬสินธุ์
ชมวิหารสิ่งประดิษฐ์ที่รวบรวมพระเครื่องเอาไว้มากมายแห่งหนึ่งของ
ประเทศไทย ชมอุโบสถสร้างด้วยไม้ได้ทั้งในเรือน้ำป่า
การแกะสลักลวดลายเกี่ยวกับพุทธประวัติอย่างวิจิตรงดงาม
- 11.30 น. - ออกเดินทางไปยังอำเภอสเม็จ
(เส้นทาง 227, 2041, 2101 ระยะทาง 30 ก.ม.)
- 12.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 น. - ออกเดินทางไปยังอำเภอกุด
13.30 น. - ถึงวนอุทยานภูแฝก
ชมรอยเท้าไดโนเสาร์ที่เนื้อขนาดใหญ่ ที่พบโดยเด็กหญิงสองคนที่ไม่ตั้งใจว่า
- 14.30 น. - ออกเดินทางไปวัดสิมมาโก
(เส้นทางภูคำ-ธารง-กุฉินารายณ์ 2101, 2291 ระยะทาง 60 ก.ม.)

- 15.30 น. - ถึงวัดสิมมาโก
นมัสการพระพุทธรูปสิมมาโกพระราชมิ่งมงคล พระพุทธรูปแก้ว
โกมลสีนตง
ชมพิพิธภัณฑ์บ้านชาวผู้ไทย ชมสิ่งของเครื่องใช้ชาวผู้ไทยโบราณ
- 16.00 น. - ออกเดินทางไปยังหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง
- 16.30 น. - ถึงหมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยโคกโก่ง
การต้อนรับอย่างอบอุ่นของชาวผู้ไทย รับฟังการบรรยายสรุปหมู่บ้าน
แนะนำตัวเจ้าพัก
- 18.00 น. - พร้อมกันที่ลานวัดของหมู่บ้าน
พิธีบายศรีสู่ขวัญ ชมการแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน รับประทาน
อาหารแบบผไท
- 21.30 น. - พักผ่อนตามอัธยาศัยที่บ้านพัก (HOME STAY)

วันที่สอง

- 06.00 น. - ตื่นนอนเช้า
- 06.30 น. - ร่วมใส่บาตรพระสงฆ์หน้าบ้านพัก
- 07.00 น. - รับประทานอาหารเช้าที่บ้านพัก
- 08.00 น. - เดินทางวนอุทยานภูแก้ว ชมน้ำตกผาดง น้ำตกกตยา
ศึกษาธรรมชาติและพืชสมุนไพร
- ชมวิถีชาวนานผู้ไทย ร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การทอผ้า
การผลิตสินค้าหัตถกรรม การแกะสลักแก้ว
- 10.00 น. - ออกลาชาวผู้ไทยโคกโก่ง
- ออกเดินทางไปยังบ้านหนองตาง
- 10.30 น. - ถึงบ้านหนองตาง
(เส้นทาง 2291 และ 2042 ระยะทาง 2 ก.ม. เลี้ยวซ้ายเข้าหมู่บ้าน 8 ก.ม.)
- ชมการสาธิตผลิตสินค้าหัตถกรรมจักสานไม้ไผ่ลายฉลุ มีมือปาวีฉลุ
เช่น กระเป๋า กระเชอ และผลิตภัณฑ์ผ้าไหมลายฉลุ

- 11.40 น. - ออกเดินทางไปยังอำเภอภูฝ้าย
- 12.00 น. - รับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 น. - ออกเดินทางไปยังเมืองโบราณฟ้าแดดสงยาง อำเภอภมลอีสาน
(เส้นทาง 2042, 2046, 2116 ระยะทาง 80 กม.)
- 14.30 น. - ถึงวัดโพธิ์ชัยเสมาราม (วัดบ้านกุ่ม) ศูนย์รวมเก็บโบราณวัตถุของ
เมืองฟ้าแดดสงยาง ได้แก่ โบราณวัตถุที่พบมากที่สุด
ในประเทศไทย จำนวน 130 หลัก
- 15.00 น. - เดินทางไปที่พระราชอุทยาน โบราณสถานที่จะสภาพสมบูรณ์ไม่ถูก
ทำลายจากสงครามระหว่างเมืองฟ้าแดดสงยางและเมืองเวียงจันทน์
- 15.30 น. - ออกเดินทางเข้าเมืองกาฬสินธุ์
- 16.00 น. - ถึงกาฬสินธุ์ชมโปงลางย้อนวัยเครื่องดนตรีอีสานที่มีถิ่นกำเนิดที่เมือง
กาฬสินธุ์
- 16.30 น. - ถึงที่พักโดยสวัสดิภาพ

หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญ (รหัสทางไกล 043)

ศาลากลางจังหวัดกาฬสินธุ์	811695, 813215
ศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการ จังหวัดกาฬสินธุ์	811386
ที่ว่าการอำเภอเมือง	811660
สำนักงานเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์	811284, 821354-6
ที่ทำการไปรษณีย์กาฬสินธุ์	811142-3
โรงพยาบาลกาฬสินธุ์	811020, 811520, 811169
สถานีตำรวจโดยสารประจำทาง (บขส.)	811288
ประชาสัมพันธ์จังหวัดกาฬสินธุ์	821964, 812184
สถานีตำรวจภูธรเมืองกาฬสินธุ์	811111, 821809

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3

เลขที่ 15/5 ต.ประชาสโมสร อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000

โทร. 043-244498-9 โทรสาร 043-244497

Website : www.tai.or.th/northeast.3

E-mail : tatkhk@tat.or.th

ตำรวจท่องเที่ยวขอนแก่น

โทร. 043-236897 โทรสาร 043-236898

ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

จำนวนผู้เดินทาง เข้ามาจังหวัด

Tourist Service Line

ข้อมูลการเดินทาง รถยนต์โดยสารประจำทาง กรุงเทพฯ-กาฬสินธุ์-กรุงเทพฯ

มาตรฐานรถ	เวลาออกรถ		ค่าโดยสาร	หมายเหตุ
	จากกรุงเทพฯ	จากกาฬสินธุ์		
ม.1(ก) 24 คัน	22.00	21.00, 21.15	445	บริษัทขนส่ง 999
ม.1(ข) 32 คัน	21.30	-	344	
ม.1(ค) 40 คัน	08.30, 11.30, 19.00, 19.15, 19.45 19.50, 20.15, 20.30 ฯลฯ *21.00, *21.15, *21.45	10.30, 11.30, 20.45-21.00	295	บริษัทขนส่งประจำป เดินทาง
ม.1(ง) 32 คัน	21.30	21.15	344	
ม.2 (ปรับอากาศพิเศษ)	07.30, 09.30, 10.30, 12.30	09.30, 10.30, 11.30-12.30	230	บริษัทขนส่งประจำป เดินทาง
ม.2 (ปรับอากาศพิเศษ)	22.00	20.20	230	บริษัทขนส่ง 999
ม.3 (ปรับอากาศพิเศษ)	17.00 (รวมค่า)	21.00 (รวมค่า)	164	บริษัทขนส่งประจำป เดินทาง

*เที่ยวที่มีปลายทางจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนเที่ยวอื่นเป็นรถผ่านที่จะจอดที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทุกเที่ยว
ระยะทางกรุงเทพฯ ถึงกาฬสินธุ์ 519 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 7 ชั่วโมง 30 นาที

ติดต่อสอบถามรายละเอียดการเดินทางที่

- บริษัทขนส่ง จำกัด (999) กรุงเทพฯ โทร. 02-9360657, 9362856-66
- บริษัทขนส่ง จำกัด (999) กาฬสินธุ์ โทร. 043-812513
- บริษัทขนส่งประจำปเดินทาง กรุงเทพฯ (ช่องขายตั๋วรถปรับอากาศ ชั้น 1 ช่อง 43-44) (รถปรับอากาศชั้น 2, หัดลม ช่อง 64) โทร. 02-9360321, 9360371
- บริษัทขนส่งประจำปเดินทาง กาฬสินธุ์ โทร. 043-811298, 813451
- สำนักงานขนส่งจังหวัดกาฬสินธุ์ โทร. 043-821700, 811298, 811084

พระพุทธรูปปางไสยาสน์

พระพุทธรูปปางไสยาสน์

ใบสมณที่วัดโพธิ์ชัยสมรงาม

ใบสมณที่วัดโพธิ์ชัยสมรงาม

ทางเข้าพวนลง (จากทางขึ้น)

พิธีต้อนรับของชาวล้านนา

เขื่อนลำปาว

เขื่อนลำปาว

ทัศนียภาพที่เขื่อนลำปาว

ไดโนเสาร์ที่เขื่อนลำปาว

กระต๊อที่เขื่อนลำปาว

ผ้าไหมแพรวา

กลุ่มคนทำไหมแพรวาบ้านโพน

หลอมรัตนวาปีปทุม

พิพิธภัณฑ์ชาวนาบ้านโพน